

מראי מקומות - סוכה

נו.

בתפלה, א"כ מה שהוא צריך לקדש עכשיו, הוא רק מחמת היין, וא"כ שפיר אמרי' דהיין גורם לקדושה שתאמר [וע"ש שכ' לחדש עפ"ז דאשה שמקדשת לעצמה ועדיין לא התפללה מעריב [ולאו דוקא אשה, אלא כל מי שקיבל שבת ע"י קידוש, ולא התפלל מעריב עדיין], אף ב"ה יודו דבכה"ג צריך לברך על היום תחלה ואח"כ על היין, אבל כ' ההגהות שואל ומשיב על הצל"ח שם דכיון דכבר תקנו הסדר, שוב לא פלגינן בה].

ו. דבר אחר, ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה, וכו' הק' הפני יהושע בברכות (א:), הא הוי קידוש דאורייתא וברכת הנהנין מדרבנן, וא"כ לימא דצריך לומר קידוש מעיקרא משום דהוי דאורייתא. וכ' דלכאו' יש להוכיח מכאן דקידוש על היין אינו אלא מדרבנן, וכבר יצא קידוש דאורייתא בבהכ"נ.

ז. ברכת היין תדירה

כ' השלמה משנתו בברכות (א:), דמה שקראו לברכת היין תדיר, היינו תדירות של חיוב, שהוא בא בכל הקידושים בשבת ויו"ט, אבל מה שמברך על היין בכוסות של רשות, ואפי' בכוס של בהמ"ז דאי בעי לא הי' צריך לאכול, לא מקרי תדיר אלא רגיל, ואין בזה דין קדימה.

והלכתא סוכה ואח"כ זמן - ולכאו' הטעם הוא מחמת הסברא שהגמ' הביאה מעיקרא, דחיובא דיומא עדיף. אולם ע' בטור (או"ח ריש סי' תרמ"ג), שכ' דמברכין על הסוכה ואח"כ על הזמן משום שהזמן חוזר גם על מצות סוכה. והק' הב"ח שם, למה לא כ' טעם הגמ', דמשום חיובא דיומא עדיף. וע"ש שכ' דס"ל להטור כשי' אביו הרא"ש, דבליל שני מקדימין לברך על זמן קודם שמברכין על הסוכה, לפי שרק בליל ראשון קאי הזמן על הסוכה, אבל בליל שני קאי רק על המועד, וא"כ מבואר דס"ל דהטעם דמברכין על הסוכה מעיקרא בליל א' אינו משום הטעם דיומא עדיף, דזהו שייך בליל שני ג"כ.

ח. לאתווי פר העלם דבר של צבור

ע' בערוך לנר שהביא מה שהק' השער המלך מכאן על שי' תוס' ביזמא (י:), דס"ל דהכה"ג הי' מקריב פר העלם דבר של צבור, וכאן מבואר דהי' ע"י המשמר, ע"ש מש"כ בזה.

ט. והיוצאים חולקים בדרום

פרש"י, כדי שיראו שהן יוצאין והולכין להם. וביתר ביאור, כ' המאירי "כדי שירגישו בעצמם שיוצאים הם, ולא יבואו להושיט יד בעבודת תמיד של בין הערבים".

א. אלא לחם הפנים

פרש"י, איצטריך לרבווי, שאין בו שום עבודת לחם, שכבר נעשית עבודתו משבת שעברה. וכ' המהרש"א, שאין כוונת רש"י לפרש למה צריך קרא לרבווי לחם הפנים, שהרי ודאי צריך קרא, לפי שאין לחם הפנים חובה הבאה מחמת החג, וא"כ בלא קרא הי' למשמר הקבוע. אלא כוונת רש"י לבאר למה מוקמינן קרא דוקא ללחם הפנים, וע"ז ביאר לפי שאין בו עבודה אלא אכילה (ולכאו' צ"ל דס"ל דסילוק אינו עבודה כ"כ).

ב. סוכה ואח"כ זמן

פרש"י, דמייירי שלא בירך על הסוכה בעשייתה. וכ' המרומי שדה דס"ל לרש"י דכשבירך על עשייתה גם יוצא ידי ברכת הזמן על המועד, וכמש"כ תוס' לעיל (מו:), ולכן צריך לברך על הזמן עכשיו בליל יו"ט. וע"ש שכ' להוכיח שאין לפרש דמייירי שכבר בירך הזמן על המועד, וכגון שירדו גשמים בליל סוכות, ע"ש מש"כ.

ג. רבב"ח אמר זמן ואח"כ סוכה

כ' המרומי שדה דכל שאלת הגמ' היא רק משום דברכת שהחיינו היא ג"כ על היום טוב, אבל אם כל ברכת שהחיינו קאי רק על מצות סוכה, א"כ ודאי תהי' הברכה על הסוכה קודם ברכת הזמן, וכמו בכל המצוות דמברכין על המצוה ואח"כ על הזמן.

ד. וכבר קדש היום ועדיין יין לא בא

פרש"י, שכבר קידש היום מצאת הכוכבים, ובברכות (מא:) הוסיף גם משקיבל עליו. וכ' בהג' ראמ"ה (שם), דאפי' אם קיבל היום ע"י קידוש, עכ"פ תיקדם קדושת היום לשתיית היין. וע"ע ברשב"א בברכות (שם), דכ' "ואפי' קדם וקדש על הכוס בע"ש, מ"מ הרי הוא אסור במלאכה משעה שהוא אומר קדושה על הכוס, ועוד דברוב אין מקדשין עד שתחשך". עוד שמעתי ממו"ר הרה"ג ר' משה בראון שליט"א להעיר, דלפי שי' הרמב"ם דיכולין לקדש מבעוד יום אע"פ דלית לי' תוספת שבת, והיינו דאפי' אחר שמקדש עדיין חול הוא, א"כ שפיר שייך שייך יבא לפני קדושת היום, וצ"ע.

ה. שהיין גורם לקדושה שתאמר

הק' הצל"ח בברכות (שם), הא שי' רוב הפוסקים היא דקידוש על היין אינו דבר תורה, וא"כ איך קאמרי ב"ה דהיין גורם לקדושה שתאמר, הרי מי שאין לו יין ופת, ודאי עדיין צריך לקדש על היום, וא"כ נמצא דאין היין גורם לקדושה שתאמר. ותי' דכיון דכבר קיים הדין קידוש שלו מדאורייתא